„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Георгијевића на главној пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 72. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 8. МАЈА 1892. ГОДИНА XXVII.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: АНДРИЈА ПЛАВШИЋ.

Г. ГРОФ КУЕН-ХЕДЕРВАРИ — ПРЕТИ.

‚Bosnische Post‘ јесте полузванични лист босанско-херцеговачке владе, којој у истини на челу стоји министар Вењамин пл. Калај, бивши дипломатски заступник Аустро-Угарске у Београду и познати писац српске историје.

Г. Вењамин Калај јесте т. з. „заједнички“ министар, па као такав равним начином заступа — или бар требало би да заступа — интересе једне и друге поле наше монархије, па кад је томе тако, разуме се, да његов официјозни лист у Сарајеву стоји на расположење владама у Бечу и у Будимпешти а, разуме се, и филијали (оделењу) ове потоње у Загребу.

Кад је то тако а јесте и мора бити тако и кад знамо да политичке уводне чланке у ‚Bosn Post‘ обично пише предстојник оделења зем. владе у Сарајеву г. витез Сауервалд, па кад знамо и то: како г. гроф Куен-Хедервари, путем својих државних одветника оштро пази: да се у „Србобрану“, погледом на Босну и Херцеговину, не протури ништа, што би босанско-херцеговачкој влади могло бити ма само и за мрвицу непријатно — несме се чак ни да спомене „свето писмо Ћирилово — онда је по све разумљиво а и право је, да ‚Bosnische Post‘, према начелу: „рука руку пере а образ обадве‘, по кад и кад изражава и мисли г. бана грофа Куен-Хедерварија.

Па та ‚Bosn. Post‘ донела је прошле суботе уводни чланак, који доносимо ниже доле од речи до речи (у српском преводу) и који чланак са свим отворено тумачи политику г. бана грофа Куен-Хедерварија. Треба тај чланак прочитати па да одмах видимо: како је ужасно погрешна била политика оних Срба, који су звали г. грофа Куен-Хедерварија „српским баном“ и који су српски народ навели да пошаље у хрв.-слав. сабор људе соја Ђурковићева, Ђурђевића, Ст. Вацког-Поповића, Штековића, Пауковића, Ћирића и т. д. и који се местимице ни данас не могу да раскураже, да савршено окрену г. грофу леђа.

Ми смо одавна опомињали наш свет: да се тргне и да прогледа, али због тога нас некоји, на жалост тобожњи „радикали“, истина, не јавно, али потајице прозваше: „непоузданим“, „превртљивим“ и бог те пита каквим елементима. Згодно и лако је зажмурити као тица Ној за време опасности, па нехтети се одрећи својих предрасуда — али очи отворити широм па будно стати на стражи, то је да како мало потеже. Али последице таке политике? Но, оне се изражавају у претњама г. грофа Куен-Хедерварија, које нам поручује преко ‚Bosn. Post‘, јер нема петље да нам то каже изравно у брк сад, пред изборе.

Па шта вели г. гроф у свом гњеву гледајући како се и Срби, мало по мало, али ипак почињу освешћивати? Он вели ни мање ни више: **„Ви сте се мени натуривали (дивота!) нисам ја вас баш требао. Но сад, кад сам вас употребио за своје (?) циљи, ја вас апсолутно више не требам, можете ићи; ја ћу сад да владам са чистим хрватским елементима.** (Разуме се са пузавцима à la Мирко Хрват, Вукотиновић, Спевец, Лончарић и т. д. и са букачима à la др. Старчевић, Франк и т.д.). Ето, тако, народе српски, говори с тобом г. гроф Куен-Хедервари. Он те гурну ногом због тога, што си ти њему коључио!

Па како још фино изврће г. гроф. Он зна, да је правим и одушевљеним Хрватима ударен шамар у образ, кад је сабор укинуо оперу у Загребу, онај сабор, који није никада имао своје воље него је слепо чинио што је г. гроф хтео. И сад г. гроф поручује преко ‚Bosn. Post‘ да није он крив, а да није крива ни хрватска већина, што је укинута опера, него да су криви Срби. А зар је и било Срба у прошломе сабору? Та они, који су се тако звали, то нису били Срби, то су били пуке лутке у рукама бана Хедерварија — та тима је Српство било само цимер, који извесише, да лакше могу постићи своје себичне циљи. Човеку управо стаје памет како далеко иде макијавелизам г. грофа!

„Српски бан“ сад, од једаред, не познаје више Срба у Хрватској, он зна само за „грчко источњаке“ (за чудо,, да не рече и он: за „влашки накот“) — види се, да је био школски друг Давиду Старчевићу, кога је онако „колегијално“ и братски унесрећио. Но бан покварио — бан може опет поправити. Благо си га Давиду; свршено је време патње. Ето бан се милостиво смеши његовој странци, он јој братски намигује, па ће и Давида огрејати сунце! А ми напослетку то, као људи, Давиду од срца желимо. Само нека пазе Старчевићанци! Г. гроф је лукава лија — доће време, кад ће он и њима загрмити: „сад више ни вас не требам — сад наступа „Обзорашко“ царство, и тако circulus vitiosus — без краја и конца!

И онда она подвала: да су Срби непријатељи культурних тежња Хрвата! А ко им је дао драговољно свој језик (види изјаву пок. Гаја препородитеља Хрвата)? Ко им је драговољно отступио Даничића и Будманија, да не говоримо о другима?! Чиме доказује г. гроф да су Срби непријатељи културних тежња Хрвата? Та Срби нису непријатељи ни политичких тежња Хрвата, ако се они окану онога што је српско и ако Србе у Тројединци пригрле као рођену, као праву своју браћу и према томе и са Србима поступе!

Г. гроф признаје, да су била критична времена у којима је он (и те како радо) примио савезништво Срба — против кога смо ми били одмах у првоме часу, јер смо ми г. грофа одмах прозрели — а мало ниже назива нас, да смо ми елеменат револуционаран, опасан по државу!

Г. гроф се руга „српском приморју.“ Да, лако се може да руга, али то доказује, да он нема ни појма о историја свога народа! А одмах иза тога вели, директе вели, да су глупи они Срби, који њему неће више да коључе!

Г. гроф вели даље: да Срби пре десет година нису ни сањали, како ће лепу позицију заузети под његовом владом. А каква је то позиција? Да смо на милост и немилост изложени бесним нападајима руље пророка Анте? Да смо раја у рукама кот. предстојника, начелника, бележника и разних финансијских органа? Дивотна позиција — заиста!

Па како је г. гроф обадвема ногама скочио у старчевићански табор, доказује она реченица: како у Хрватској има само један политички народ хрватски, а у Угарској само један политички народ мађарски! Ма баш му евала! Диван аргуменат (разлог) да му се са одушевљењем бацимо ми, Срби, у наручје и да му још аргатујемо за пуних пет година дана!

Г. гроф довикује нам поносно: „Што сте добили — добили сте; више ни мрвице!“ А, молимо, шта смо добили? Зар то, што нам угушише наше српске автономне школе? Зар то, што нам натераше на врат бесну руљу старчевићанску, што нас нападаше у кућама и по сокацима? Што нас усрећише са кот. предстојницима, начелницима и бележницима ове врсте, с којом се можемо подичити данас? Зар . . . али шта треба набрајати — зна то сваки Србин!

Прети г. гроф, да ће „штуцовати српско дрвеће, да не порасте небу под облаке“. Није се ту ништа дало „штуцовати“, док су државни власници били мало јачи него што су данас. Сетите се само насилног унијаћења — па? Ето, Србин је жив још и данас! Само пазите, да се у њему не усади уверење: **да он није у својој кући, него да се он налази у туђини међу људма, који су зинули, да га савршено упропасте. Пазите, требаће држави и опет српских мишица, српског одушевљења!** Ми не верујемо, да наш и ваш краљ одобрава, да ви тако с нама говорите!

Ко је растурио верску мржњу, ако таква егсистира? Ми за то не знамо. Но зар ми, који нисмо никада никога силом приводили у крило наше цркве, или ви, који нас у своје време хтедосте мачем и ножем поунијатити, шта више, који сте, нема томе давно, мирна Србина, доброг пријатеља Хрвата, напаствовали због његове православне деце?

Г. гроф прети, али се ми њега не бојимо. Он нас, који бранимо света права народа српског, назива „катилинарским егсистенцијама“ — пробисветима. Дивота, како се слажу српски патријарх и „српски“ бан. Једнака браћа — једнаке капе.

Но доста. Видиш ли сад, народе српски, какав ти је пријатељ твој „српски“ бан. ‚Bosn. Post‘ вели нарочито: **да је она тачно извештена о приликама**, а ‚Bosn. Post‘ је владин лист. Г. гроф Куен-Хедервари не може се изговарати, да он о свему томе ништа не зна!

Народе српски! Ми отвореним очима гледамо у тебе: како ћеш се владати приликом идућих избора! Хоћемо ли да запевамо славу твојем јунаштву и твојој свести или ћемо тугом у срцу да сломијемо наше перо, па да га бацимо у трње — јер шта вајди писати, кад немаш коме?!

„BOSNISCHE POST“ О СРБИМА.

‚Bosn. Post‘ у Сарајеву доноси у бр. 39. овај уводни чланак:

„Сарајево, 13. маја. У једноме недавно саопштеном чланку о **унутрашњем положају у Хрватској** изразисмо мишљење: **да ће бан гроф Куен** (дивота, украдоше му оно: Хедервари! Ур. „Заст.“), **пошто је силно учврстио своју позицију у хрватском народу, сада моћи да влада са чисто хрватском**

ЛИСТАК.

БРАНКО У РОПСТВУ
У ФРАНЦУСКОЈ

ГОДИНЕ 1859. ПОСЛЕ БИТКЕ СОЛФЕРИНСКЕ.

(Истинити догађај.)

(Наставак види број 60-и.)

VIII.

Заробљени ћесарови војници.

Мртва тишина беше се спустила преко целог разбојишта, где су толико десетина хиљада прошлог дана погинули, осакаћени и уништени за навек, само се чуо кроз мирну тишину: јаук рањеника и узвик будних војничких стражара, који су једне друге довикивали у знак да су будни и на опрези, те подсећају на онолико хиљада жртава, које беху жртвоване, само да се божем прави интереси отаџбине задовоље.

Око пет сати у јутру, дође један француски наредник у цркву и чисто немачким говором запита, има ли који од друге чете гранадира мога пука заробљен? Ја му одговорим, да сам ја из друге чете истог пука, а он ми рече да идем с њиме. Дођемо до оне мале кућице где беше оно сирће у бурадма. Уђемо једну од оних соба, и кога видох мога доброг и ваљаног г. капетана, грофа Х. Т. Х. По народности беше Чех. С њима беху још многи ћесарови официри заробљени.

„А баш добро, кад сте ви остали живи, говори мој капетан, ви ћете, каплар-Бранко од сада с нама бити ако устреба да нас штогод послужите, па онда извади из џепа једну смотку и пружи ми говорећи, узмите пушите.“

Око седам сати, изда се заповест да ћемо даље путовати. У порти с једне стране, колико је год порта дугачка била, беху мртви војници једни на друге у више редова у вис наслагани и с асурама озго покривени. Хиљадама беху тамо, које од ћесарске које од француске војске наслагани, што су их преко ноћ с разбојишта покупили и тамо у порту донели. У тренутку кад хтедосмо да пођемо из порте, опазимо где носе на носилама четир француска војника нашег поручика Живковића. Где су га из порте однели не беше ми познато.

Пођемо из порте и путовали смо у француски стан. Четир сата нашег путовања где год смо пролазили, свуда су лежали мртви и рањени. Хиљадама их је било свакојаких, осакаћени и измрцварени. На једном месту под једним дрветом не далеко од пута где смо пролазили, седео је ћесарски хусар, десна му је нога око колена откинута, те јадикујући лелече и моли да се смилујемо, да му мало воде дамо, изгоре му утроба од превелике жеђи.

Где год је била битка, свуда се видело где рањенике купе, и на мазгама их носе. Поред мазге висило је десно и лево од прутених и плетених каиша у виду колевке, које беху тако дугачке, колико је дуга и мазга, те у њих мећаше рањенике и тако их даље отправљаше. На много места беху топови разлупани, лафете, точкови све то беше поломљено и раздробљено, те лежаше тамо где се пре који у борби затекао. Грозно је оно разбојиште изгледало, где год си оком догледао, свуда беху једне исте слике, пустош, рушевине и све уништено и сатрвено, ја чисто не знам је ли могао само један предмет остати читав да није додирнут и осакаћен.

На челу заробљених ћесарских војника беху наши официри. Око нас беше честа стража од француских војника, који су нас пратили. Дођемо у једно село, где и преноћимо. У јутру рано пођемо даље.

Могло је бити дванаест сати баш у подне, кад стигосмо пред варош Брешију. На уласку у саму варош дочекала нас је светина на хиљадама с дрвима, батинама и камењем у рукама, псујући нас и ружећи, пљували и свакојаким погрдним именима називали а неки се камењем па нас бацали. Многи су кроз редове од стране међу нама улетали, те су по гдекојег ударали, ћушали и пљували, а највише су на официре ћесарове кидисали. Но ни заробљеници нису им дужни остали. Оним безобразним насртачима, ма да су били с голим рукама, стража француска не беше у стању онолику масу светине да отера, они су их кундацима турали, али ко ће хиљадама отпор давати.

Но у саму варош кад смо стигли, ту се тек праве слике појавише, кроз отворене прозоре од једнокатних кућа. Мушки и женски свет утркивао се, ко ће веће и горчије жучи на нас да излије. С прозора су на нас свашта бацали, псовали, грдили и пљували, њиховом патриотском заносу не беше краја грдњи и псовки. Светина на једанпут полети са неке пијаце на заробљенике, но француска стража окрене бајонете и пође на искупљену масу, а они кад видеше да код Француза нема шале, устукнуше натраг.

Ту су се брешијани и брешијанке у правој својој боји дивно показали; ремек суровости и глупости, они су тада показали на најсјајнији начин и осведочише са њиховим понашањем, колико су племенити и образовани? Зар се тако патриотство огледа и тако се изливу њихових осећаја одушке даје, да се обезоружаним заробљеницима свете. Јесу ли војници криви? Зар они нису за сажаљење? Пошто војник мора, тако му је светска правда определила, шта могу војници за то, што Италијани сви мрзе без разлике из дубине душе своје на Аустрију?

Ко није видио онај призор у Брешији, тај не може себи представити Мацинијеве и Кавурове земљаке.

У оном значајном метежу, доведоше нас у једно велико двориште које беше у сред вароши, свуда около дворишта беху високе зграде и ту будемо на миру остављени од нападача, италијанских патријота.

Ту нам се донесе лебац и добијемо тајин, ту нам издадоше заповест да ћемо у оном дворишту преноћити. Војници уморни, полега-

већином, па да ће моћи да отклони помоћ оних елемената, који се противе културним (!!) **настојањима Хрвата на основу своје назови-народносне, или тачније речено, верске мржње, као што н. пр. нису мировали док нису срушили оперу у Загребу.** (Чудо; пре је бан увек говорио а с њим и „српски клубаши“: да кад би сви Срби у сабору устали против бана, да ипак неби могли ништа учинити, јер превлађује хрватска већина — а ето сад су били Срби тако јаки, да су и против воље хрв. већине срушили оперу! Ми, искрено кажемо, да нисмо доста паметни, да то разумемо. Зато треба високе и широке памети г. грофа Куен-Хедервари-ја. Ур. „Заст.“)

Који елеменат ми мислимо, то не рекосмо. Но, како изгледа, упалило је жестоко наше мишљење у становитим круговима, па изгледа управо тако, да се и у овоме случају обистињује реченица: да преступницима „седме“ (sic!) заповеди божје гори шешир на глави.

Онако, „испод баре“, преко „Срп. Гласа“ дознајемо, да се становници троједне краљевине „грчко-источног“ (sic!) верозакона, који себе зову Србима спремају, да код идућих саборских избора поступе на своју руку и да изаберу оне кандидате, који ће да заступају неке специјалне (засебне) српске аспирације (жеље и накане), које се изближе не бележе.

И ако „Српски Глас“ ни издалека не изражава отворено признато мишљење „Срба“ (овако пише „Bosn. Post“ под наводом, чиме хоће да изрази да она не познаје Срба у Троједници. Ур. „Заст.“) у Хрватској, јер та господа нису тако не обазрива, да би употребила тај **радикално** (!!!) шовинистички лист за тумача својих жеља, то је ипак вест тога листа у много којем погледу врло интересантна. („Срп. Глас“ је уз „Ново Време“ и „Наше Доба“ једини политички српски лист, којему је дозвољен улаз у Босну и Херцеговину а зна се и зашто — па сад је за „Bosn. Post“, као бајаги, тај лист орган српских радикала! „Spiegelberg wir kennen dir!“ Разумемо се, господо у Сарајеву, Загребу и Будимпешти! Ви би хтели да пред српским народом оцрните радикале — али на жалост вашу неће ићи, никако неће ићи! Ур. „Заст.“) Признаје се кроз ступце тога листа, да су господа, која се купе око тога листа (?!) непријатељи хрватских културних (!!) тежња. То и нехотице искрено признање заслужује да га достојно забележимо, што овиме и чинимо.

Исто тако интересантно, као споменута бојазан не чисте савести, јесте образложење држања хрватских „Срба“, које навештава „Српски Глас.“ Нико друго него баш ми, „Bosn. Post“, бићемо криви, што ће у хрватском сабору бити заступљена (? Прим. „Bosn. Post“) једна странка, која ће да заступа засебне српске интересе.

Наш миг против онога Хрватству непријатељскога елемента које се „натуривало“ (sic!) бану грофу Куену (чудно; „Bosn. Post“ никако неће да зна за „Хедерварија.“ Ур. „Заст.“) и којег је он у „критичним временима“ (sic!) примио за савезника, вели „Срп. Глас“, да је поводом предстојеће промене у политици хрватски „Срба“. Па реци још ко, да су у неприлици како да се изговоре проналазиоци „српског“ приморја т. ј. луди поклоници „Велике Србије“ у Задру (Е, чудо; до сада су се господа доста добро слагала. Па зашто сад, у трен ока, толики бес?! Ур. „Заст.“) Ето, начинише господа у трен ока из „Bosn. Post“ неку вештицу, дочим приписују једној објективној (!!!) изреци, која се оснива на **тачном познавању прилика** (одкуда та тачност, ако не из канцеларије г. бана у Загребу? Ур. „Заст.“) толику важност, да је та изрека кадра, да наведе на глупости (дивота, како је фини и учтив тај владин лист! Ур. „Заст.“) српске вође, који уму да врло лукаво рачунају. (Евала на комплименту. Уредн. „Заст.“)

Ми, с наше стране, били би врло поносни на ту велику снагу, која нам се приписује, кад би образложење „Срп. Гласа“ одговарало фактима. Жали боже (као бајаги. Ур. „Заст.“) није речени шовинистички лист (који вели да су Босна и Херцеговина уговором берлинским законито припојене Аустро-Угарској. Јесте и то шовинизам али не — српски! Ур. „Заст.“) казао истину, па је то учинио само због тога, да прикрије своје (?!) са свим јасне циљи, па да бар привидно, остали свет увери о ваљаности својих тежња, које су томе свету још увек нејасне. (Ми смо љубопитљиви, како би нам протумачила „Bosn. Post“ да она, говорећи о изборима у Хрватској и Славонији, не обазире се на писање срп. листова, који заступају баш мишљење Срба у тим земљама, него се правда (као бајаги) са далматинским листом, који нити је радикални лист, нити је по све упућен у прилике овдашњих Срба. Мисли ли заиста „Bosn. Post“, да смо ми тако мало паметни, да ми неразумемо њезине смерове? Ур. „Заставе).

Но, ми не само да не верујемо разлозима, који се навађају у корист акције (покрета), ми идемо даље па велимо: И сепаратистичке тежње одлучујућих коловођа хрватских „Срба“ узимљемо само онако cum grano salis (за шалу). Господа знају врло добро (Која господа? Ђурковић, Ђурђевић, Ст. Вацки Поповић итд? Ако су то радикалне коловође — ми Вам их од срца стављамо на расположење. Можете их ако хоћете и похрватити, шта више и покинезити. Ур. „Заст.“) да они заузимљу данас у троједној краљевини таку позицију, о каквој не би били могли пред 10 година сањати ни у најлепшим својим сновима (Верујемо, но само у толико, што су они сањали о томе али нису били сигурни да ће се њима лично тако добро плаћати „савезништво“. Ур. „Заст.“) па су и сувише мудри, да прихвате улогу оне жене рибарове у причи, која је најпре хтела да постане цар и кад је то постигла хтела је да добије божанску снагу. Они знају, да се је незаситна жена, чим је изустила ту жељу одмах опет нашла у својој старој рибарској колебици, у којој је пред кратко време крпила мреже свога мужа.

Према хрватско-угарском поравнању живе у Троједници један једини политички народ, као што у Угарској, у пркос разлици у језицима и племенима њезиних становника, има само један политички народ — **мађарски!** (Бум! Чисто нас језа хвата усљед ове лекције. Уреди. „Заст.“). У оквиру, који одсеца појам: „политички народ“, успели су се „грчко-источњаци“ (sic!) данас с оне стране Саве до моћног фактора у јавноме животу (Дакле тек данас? А како оно беше за Јелачића, Шокчевића, Рауха, Прице, Вакановића, Бедековића? Ур. „Заст.“). Како се то могло догодити, неодлучује за саму ствар. Паметни (Дакле у томе лежи? Ур. „Заст.“) задовољавају се и с оним што имају (А шта имају? За себе новца и части — а народ? Ур. „Заст.“) Но, ако би ови остали у мањини па да добију већину они, који воде политику оне рибареве жене, онда ће се већ наћи начина и пута да се окреше шовинистичко дрвеће пре него порасте до у небо (Ваљда онако, како је Ђурковић поткресавао Хрватима нокте. Смешно! Ур. „Заст.“)

Пре него закључимо наша размишљања, да избегнемо кривоме схваћању, констатујемо (!!) да смо ми у томе, што горе рекосмо, изразили само наше приватно мишљење (Бум! Официозни лист и приватно мишљење! Сад чије? Витеза Сауервалда, грофа Куен-Хедерварија или пл. Калаја?! Уред. „Заст.“) против „грчко-источних“ (sic!) становнике Хрватске (Јели се у томе подразумева и Славонија и Срем? Ур. „Заст.“). Ми радо признајемо и одобравамо њихове оправдане жеље (Сад је питање, шта се подразумева под „оправдане жеље“? Да ли жеље појединца за вел. županством, поджупанством, за много новаца, будимпештанском сабор. стипендијом и т. д. — или жеље народа за слободом и равноправности? Уредн. „Заст.“), но уједно смо уверени, да њима у Троједници **нема шта више желети** (Чуј, народе српски! ти у твојој рођеној кући немаш ништа више желети него си до сад дочекао: да будеш „влашки накот, зрео за секиру“ и пришипетља котар. предстојника, начелника и бележника! Утуби! То ти поручује „српски бан (!)“ преко полузваничних новина у Сарајеву. Благо теби, народе, та од милина треба да љубиш скуте и колена г. бана и г. г. предстојника, начелника и бележника!! Ур. „Заст.“)

Нама је у првом реду да се старамо за интерес свеукупне државе (Види ти, тих приватних људи. За чудо, какав грозни политичар постала је госпођа Милена Мразовић власница „Bosn. Post“!! Ур. „Заст.“) у чијим границама су се до недавна Срби и Хрвати (као и сва остала племена), братски слагали (Све док није дошао бан Хедервари са својим divide et impera [поцепај па владај]. Ур. „Заст.“) т. ј. све док није успела велико-српска идеја, која је с поља пропагисана, па је културно, привредно и етично немогућа, да задобије за себе неколико сметених глава (Евала; но те сметене главе могле би вас још сакрментски угрејати. Ур. „Заст.“) на раменима, неколико катилинарских егзистенција (Т. ј. пробисветских. Дивота, ето, како се слажете „Срп. Глас“ па и ви! Та то је његов рођени израз. Утекло вам у жестини — па не сакривајте се за „Срп. Глас“. Ур. „Заст.“), које су под фирмом народносном запалиле пламен „верске“ (sic!) мржње на нашим границама у земљи вазда држави верних Хрвата (Мајсторски! А како оно ту неки дан пише „жељезни“ Црнковић др. Милану Амрушу? Зар он не држи прелекцију о лојалности? А зар Срби нису били држави верни? Ко је падао у Сигету, ко су били Тренкови пандури, ко је гинуо у Немачкој, Француској, Италији итд, ко се борио г. 1848. и 1849? Ко је прешао управо у Аустрију и Угарску да ју брани против Турака? Ур. „Заст.“)

Против тих елемената **ми** ћемо да се боримо (Види ти приватних људи! Ко ће да се бори? Гђа Милена Мразовић или г. г. витез Сауервалд, гроф Хедервари и пл. Калај? Ур. „Заст.“), јер је тежња тих елемената у последњој линији напрена не само против народносног и верског мира (Сирото јање, замутило вуку воду! Ур. „Заст.“), него и против опстанка и положаја наше монархије. (Бррр.... Заиста грозно! На вешала с њима!! Уредн. „Заст.“).

Добро је да ти субверсивни (српски речено: рђави) елементи сачињавају само мали (?) део оних, који се у аустро-угарској монархији зову Срби (Дакле зову се само али у истини нису. Да, то су згољни Хрвати! Ур. „Заст.“) Али државни резон изискује неопходно: да им се чим пре препречи њихов шкодљиви занат. (Vulgo: да им се стане на реп. Ур. „Заст.“). Једно од средстава зато јесте по нашем мишљењу: да појачамо Хрватску (Или боље Хрвате, јер велите да и нас има тамо. Ур. „Заст.“) у границама њезине државно-правне позиције, на основу постојећих државних темељних закона. (Али неће то Хрвати; њима је то мало а и право имају да им је мала слобода „на основу постојећих држ. темељних закона! Па шта онда? Ур. „Заст.“.

Ето, то вели „Bosn. Post“. Како лепо мами Хрвате да иду бану Хедерварију на лепак приликом идућих избора, кад су већ Срби нешто рогобатни! Даље читај у уводном чланку.

Нови Сад, 6. маја.

У прошломе броју „Заставе“ јавио нам је дописник из Илочког среза о бруци, коју је доживио владин посланик господин Симоновић а од стране владиних органа. Госп. Симоновић, тај верни мамелук бана Хедерварија, пријавио котарској области да ће доћи у Илок на збор и дошао, праћен од свог ађутанта Стеве Поповића-Вацког а кад тамо кот. предстојник отишао из Илока. Место да га дочека, да све спреми, како би владин кандидат што сјајније на збору прошао, кот. предстојник упрегнуо коње у кола, па иде по котару, да агитује за другог владиног посланика, за г. Кушевића.

Што се догодило у општини, и како су показали врата г. Симоновићу о томе нећемо говорити, нас занима ова комедија између владе и искреног владиновца Симоновића. Он се истиче за кандидата, он хоће опет да уђе у сабор, да се клања бану Хедервари-ју а влада га неће. Рекли би ми: куварица изгустирала досадањег швалера и тражи другога. Разуме се, да куварици, која мења швалере, врло је слаба сведоџба морала — али тек и швалер, који клечи пред куварицом и моли, понизно моли за један благи осмејак, изгледа нам... чисто до крајности смешан!

„Наше Доба“ је скоро донело подужи чланак о влади бана Хедервари-ја и у њему казало, да ће се владина странка у неким члановима подмладити. Ми смо то одмах схватили. Бан није луд човек — па да не види, како му је досадања већина била слаба и лабава. Поред свега тога, да му је знао Мирко Хрват сваког говорника из опозиције, ако се само усудио у сабору напасти владу, искључити из 50—60 и више седница, опет греси су владе његове били тако велики, да споменути их, значило би: шамарити бана по једном и по другом образу. Па кад су ти шамари долазили, бан се морао сам бранити. Већина је ћутала, јер та већина и да је хтела није знала да га брани. Њу је само бан научио, да виче: тако је! и да му плеска кад он говори. Научио је, као Циган медведа, да ногама тапше... Али и бану је морало кроз пуних пет година то изгледати врло тугаљиво и он је одлучио, да своју странку подмлади, да одвише старе м..... пусти из тора а нађе млађе — па да опет не изненади оне, који су били записани као „излишни“ намигнуо је г. Стеви Павловићу, да он каже, како ће место старих доћи нови посланици и кад је г. Стева то учинио, наравно старији су га могли разумети, могли су разумети сви досадањи чланови већине, којима су уши мало повеће, да је на њих ред да иступе. Сирома Симоновић тај миг није схватио, није разумео да и он за бана има дуге, уши и опет се истрчао на биралиште... да му бан онај миг боље протумачи. Сад је ваљда разумео, да он у сабор неће, јер га неће бан а за сва она климања и плескања, која је жртвовао бану кроз пуних пет година, он га је лепо наградио — ћушком!

Да ће оваке ћушке редом добијати и остали чланови владе у то не сумњамо: ко с баном тикве сади о главу му се разбијају. Симоновић је добио први. Изгледа нам као син поштене мајке, који се за љубав покварене куварице и он покварио. Куварица га дозвала к себи и хранила јелом, што га је од газде отимала, али напослетку и куварици постао швалер досадан и отерала га. Сад он сирома, проклет од мајке домовине и од газде: народа... клечи пред куварицом и моли... залогај. Ама чик му га! Куварица је нашла новог швалера, а Симоновић за награду своје љубави — добио диплому и бруке и грдила.

*

— „Браник“ је добио друга. Честитамо! У Сомбору почео је излазити „Српски Гласник“. Нови лист уверен, да он служи т. з. српској интелигенцији, која је „васпитана“ и „учтива“ а кад говори мед јој се са уста топи од силне цивилизације, е не би човек веровао да потиче из отрованог срца и он је сматрао за своју особиту дужност, да одмах у почетку каже, како је и он васпитан, па нам обећава: да у свима питањима „служићемо се искреношћу, отвореном речи, али у границама највеће пристојности по примеру журналистике образованих људи.“

Ето га — на! Ко о чему а браниклије о образованости! И да „Српски Гласник“ и докаже делом ове своје речи, да нас делом увери, како ће он писати у границама највеће пристојности, донео нам је један допис из Сомбора против нашег посланика госп. Јована Благојевића из кога вадимо, од силних, само ове речи: бљутав поступак, здере лажна образина, срамно покривало, срамно изговарање и ко би ту ваздан набрајао ово „мирисаво цвеће“!? Наравно, да ми овакав лист ни највећим душманима не можемо препоручити, али ипак овог пута чинимо једну изнимку. Препоручујемо га г. Арси Пајевићу — та и он се дао у полемике а видимо: хтео би човек да у десет речи све с реда изгрди, па му фали по која „образована“ реч. За цело ће је наћи у новоме листу. „Српски Гласник“ је, у колико смо га ми схватили, орган г. жупана, лајбжурнал патријарха, копија „Малих Новина“, репортер „Виделових“ подлистака и иза „Браника“ и „Новог Времена“ — трећа брука српског новинарства с ову страну Саве!

Нек му је благословен труд а ни бриге га за претплатнике... та на даљским добрима још рађа зоб?!

*

— Осим толиких јасних доказа, да су Старчевићанци још одавно склопили компромис са владом, пружила нам је „Hrvatska“ још један. У своме 112. бр. каже ово: „Danas će donieti službeni list viest kad se imadu obaviti izbori za sabor.“ И за овим ређа тачно дане, кад ће се и у којим изборима обавити избори. И збиља тог дана

ше у двориште на голу земљу и поспаше као заклани.

Пред вече истог дана ухвати ме врло јака грозница, да нисам знао ништа о себи; мој капетан дође око десет сати ноћу код мене и запита ме: како ми је. Ја му одговорим, да ми је врло хрђаво; он ме је врло радо имао и жао му беше, да ме да у Брешију у болницу, упита ме: „Каплар Бранко, хоће те ли да останете у Брешији у болници?“

Ја га замолим да ме не преда у болницу, јер ја више волем да с њиме идем, макар на путу и умр'о, ако ми боље не буде. Добро, рече ми, ви ћете ићи с нама, па ма вам како било.

Целу сам осталу ноћ провео у неком бунилу; срећа моја беше, што је међу ћесаровим заробљеницима, био заробљен и један војнички доктор, капетан у чину, те ми је давао неке капљице, које су ми врло добро чиниле, и могао сам пред зору мало заспати.

Сутра дан у јутру мој капетан да мене метути на једна кола, која су заробљених ћесарских официра пртљаг носила.

Пођемо из Брешчије и стигнемо после подне у варош Тривили, где смо и пре шест недеља били, кад нисам био заробљен. Варош је онда била са свим пуста, нигде не беше никога, а сада, кад сам као заробљеник дошао, силан је свет свуда по вароши врвео; свуда се хорило и певало на све стране. По каванама, по улицама и свуда, где год се окренеш, заставе се вијле и лепршале, француске и италијанске, на свима крововима и кућама, по дућанима, и где си се год обазрео и погледао. Весељу и одушевљењу не беше краја међу народом! Где беше онај многобројни народ пре шест недеља; куда се разбегао или посакривао, ко би то могао знати?

Из Тривиле дођосмо у Бергамо. Варош Бергамо лежи високо на једном брегу, доста је лепа али је мала и нисмо пролазили кроз варош, него смо путовали по подножју брега поред вароши. Одатле смо кроз више места пролазили, докле нисмо за неколико дана стигли близу Милана (Мајланда).

Кроз то наше путовање ја сам се мало окрепио; после три дана, на колима возећи се, могао сам даље пешице с одељењем путовати.

Пред Миланом, Јевреји су јатом долазили из Милана, нама на сусрет и мољакали, да им заробљени војници продаду шињеле и ципеле. Неки се од војника с њима шалили а неки су баш и продали шињеле и ципеле за неколико франака. У том трговању дођемо до вароши.

На уласку у Милано дочека нас опет силна светина и ту беше други чин од Брешије само с том разликом, што нису никог ћушили, ни тукли, ни пљували, него су једнако грдили и псовали, непрестано звиждећи у прсте за нама. Тако је трајало свуд кроз варош, куда смо пролазили, докле нас нису одвели у једну кулу, у облику мале тврдиње. Тамо уђемо унутра и онде смо три дана чекали на даљу заповест.

(Наставиће се у идући петак.)

16. о. м. по рим. кал. изашле су „Narodne Novine“ и на длаку донеле све, како је унапред казао Старчевићански орган.

Откуд знаде „Hrvatska“ шта ће донети „Narodne Novine?“ Ко је њу овластио, да онако тачно јави свима бирачима, кад ће се обавити избори и то пре, него је о том званичан лист владе и једне речи казао?

Пазите ви Срби т. з. „српског клуба“, да вас бан згодном приликом не истисне са седла, а не пружи руку највећим душманима Српства — а да бан зна и ћушкати, сетите се вашег колеге Симоновића.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА.

Мостар, 4. маја.

Био нам је у посјету поглавар земље барон Апел. Као увијек и овог пута дан прије његова доласка растелалише по чаршијама окружникови кавази, да се је свакоме грађанину слободно притужити Његовој Преузвишености, ако мисли да му је учињена какова неправда. Да је било много таковијех није вам од потребе да говорим — али која вајда? Овамо телале, да је слободно а у ствари прије него се изађе пред поглавицу треба се пријавити за аудијенцију па и то казати: зашто се пријављује а у власти је дотичнога да те пропусти или одбије и разумије се, ако има ко да се потужи на чиновника или на какову уредовну незаконитост томе није слободан приступ. Него, да чујете ову: Многи виђенији мостарски Срби пријавише се, да се потуже барону Апелу на престојника Фоглара, који допушта „Glasu Hercegovca“ да онако напада Србе и да тај престојник главом ради на томе листу. За то су носили и доказ, бива један комад од цензуре, који је цензурирао Фоглар и његовом руком водио коректуру. Тајник Апелов рече им да су то ситнице и новинарске петљаније, о којима барон не разбија главу. Разумијете ли ви то? Кад један предстојник ради на једном листу, који најгадније вријеђа Србе и православље, а против таког писања устају и наши архијереји — онда су то ситнице. Да Богме, јер је земан да се Срби изазивају а кад увриједђени устану на обрану српског поноса, као ту скоро у Сарајеву, да се позатворе као бунтовници.

Поглед по свету.

— О министарској кризи, која је била наступила у Италији а која се за неко време покрила ми смо говорили. Италија је, за љубав тројног савеза запливала у море дугова. Финансије су јој, тако рећи, на понору пропасти а савезници траже још више жртава, траже да се Италија никад и не извуче из ове невоље. Како је у Италији и како тамо народ страшно назадује и пропада у материјалном погледу, доста је казати, да су се за неколико последњих месеци из саме млетачке области иселило преко 650.000 душа. Ово са ужасом јављају талијански листови и правим разлогом констатују, да оваке беде није никад било у Италији. Власти чине све могуће да спрече ово силно исељавање, али не настоје да невољницима пруже зараде, не настоје да смање поreзе и остале терете, који данас гуше Талијане. Видећемо колико ће да помогне тој беди ново министарство Болитијево.

— Избори у Грчкој свршени су поравом Дељаниса а сјајном победом Трикуписовом. У грчкој народној скупштини седе 207 посланика а од ових добио је Дељанис у друштву са Ралијем 40—45, Констатопулос каквих десетак а све остало јесу присталице Трикуписа. Пређашњи министри Делигеоргис, Комундурос, Герокостопулос и Саимис нису изабрани; а исто од досадањих министара нису изабрани Мелатопулос, Даимевис и Филартолос. У Атини изабрана су два оповиционара а међу њима Рали. У Патрасу сада, први пут, продрла је странка Трикуписова те је освојила три мандата. Садање министарство дало је оставку, но Трикупис наступиће владу тек кад се поврати краљ, који је одмах после избора са целом породицом одпутовао у Копенхаген, да присуствује златном пиру својих родитеља, краља и краљице Данске, куд ће сутра отпутовати морем и царски руски пар. Нама Србима може бити сасвим све једно ко је победио Деланис или Трикупис, јер су обадва грчка народњака, само нам се чини, да је Трикупис више склоњен да у заједници поступа са осталим народима на балканском полуострву, обзиром на то, што је лане пропутовао исти у цељи да поради на остварењу балканског савеза. Још нам се и то чини да је добро, што је овај пут подлегао Деланис, јер се он сувише у изборној борби био ангажовао против краља, те да је он победио, морала би настати промена на краљ. престолу, пошто би био углед краљев пред народом врло понижен, а рекли би да сада није време да се стави у питање опстанак и углед династије. Тако је по свој прилици разумевао и народ грчки, па је својим гласом одлучио.

ИЗБОРНО КРЕТАЊЕ У ТРОЈЕДНИЦИ.

Г. бан гроф Куен-Хедервари баш људски се пожурио с изборима. Он употребљује најкраћи рок, који према закону може, да распише изборе, само да неда опозицији ни данути. Нови доказ слободоумља и уставног мишљења г. грофа а и нови разлог да наши једномишљеници енергично устану против свакога чина, којим се хоће да притисне њихово осведочење. Енергично дакле, браћо! Покажите на биралишту г. грофу вашим гласовима, да сте ви чланови слободног народа и ничије пришипетље па да ви нисте вољни дозволити: да вас ма ко туторише. Сви листом гласајте за кандидате српске самосталне (радикалне) странке! Да видимо: ко је јунак а ко — кукавица!

* * *

Из изборног среза старо-пазовачког пишу нам: Још је живо у памети нашим бирачима, како је пре 5 година господар Никола Петровић срамно пропао борећи се за владина кандидата. После отрпљеног пораза, издавао се он тако рећи до јуче за самосталца. А сад опет изневери, па се кандидира сам за посланика. Овај превртљивац и шепртљанац много је трошио, много обмањивао свет, злоупотребивши оно поверење, које је од свог покојног стрица насљедио. Пакостан, горд, необразован, лаћа се посла, коме дорастао није. Али као што је пре 5 година љуто пасео, овога ће пута још пре, и ако је штедионицом многи свет зауздао. Љубопитљиви смо шта ће рећи његови „самостални“ пријатељи, да ли ће они и даље трпити оваке профанације и изигравања.

Но кад се тако заборавио, а оно ћемо му изчупати који метак из његове биографије, која је доста ситничарска и коренарска **Р.**

* * *

Из изборног среза румског пише нам пријатељ нашег листа: Чуо сам, да један т. з. „радикал“ кортешује за владиног посланика г. Критовца. У интересу части и у интересу истине, желети би било, да нас родољуби известе, је ли то истина или није. (Позивамо и молимо наше пријатеље, да нас о том што пре известе. Пр. ур. „Заст“.)

Из угарског сабора.

После погреба министра Бароша, настављена је расправа буџетска министра земљорадње у угарском сабору. Код предмета метеоролошких завода говорио је послапик Хоиђ о вештачкој киши, како се сад чине покушаји у Америци са проналаском нове природне науке о вештачкој киши. Како код нас влада често суша, па би нам таки проналазак могао често помоћи. Зато предлаже говорник, да сабор определи на ту цел 40.000 фор.

Јулијус Јуст предлаже, да се уведу мере за истребљивање скакаваца и да држава прими гаранцију у том погледу, па сваком поседнику нанешену штету од скакаваца да надокнади. Геза Пап предлаже, да се закон о болесној марви прошири. Баднаји предлаже, да се виноградарима оним, којима се још може што помоћи притекне у помоћ са лозом. Амбрози говори о путујућим учитељима за унапређење пчеларства. Деген иште да се помноже земљорадничке школе. Тали хвали заузимање Безередија за свиларство, и иште, да се дударство код нас боље негује. Витман говори како је говедарство код нас опало, и позива министра, да се енергично заузме за унапређење те гране народног газдинства. Сцил иште да се геолошки заводи боље сместе.

Министар земљорадње гроф Бетлен одговара говорницима на поднешене предлоге: да је и он сам уверен о том, да је метеоролошка наука врло корисна по земљоваденике, и да је са тог разлога баш покојни министар Барош и наредио да се телеграми о времену бесплатно спроводе у провинцију. А што се тиче вештачке кише, то ће министар изаслати једног стручњака у Америку да проучи експериментацију о произвађању вештачке кише: па ако се тај проналазак успешним покаже, онда ће па ту цел определити извесну своту. У погледу скакаваца обећава, да ће па основу постигнутог искуства скорим издати наредбу о поступању при уништењу скакаваца. У погледу подизања свиларства обећава, да ће све учинити, да се свиларство што већма код нас одомаћи. — Дакле изгледа да ћемо имати вештачке кише колико год хоћемо Сад земљорадници небојте се више суше.

С+Л.

СРПСТВО.

Из Црне Горе. Како читамо у „Гласу Црногорца“ изасланство црногорског кнеза, које је отишло у Скадар, да у име господарево врате посету скадарском гувернеру, било је на величанствен начин причекано. Такова славља ретко да је икад доживео Скадар. Црногорски лист овоме посвећује уводни чланак и овако завршује: „Дај Боже, да оно гурање топова са Лесендре и са града скадарскога, што се разлегало преко језера скадарскога Проклетија до Гарчева и Румије приликом ове прве измене пријатељских посета између Скадра и Цетиња после толико векова непријатељства, буде у исто доба и весник нове ере и добрих односа црногорско-арбанашких под окриљем мудрога Султана Абдул-Хамида и нашега витешкога кнеза“.

— Мелентије митрополит призренски прошле суботе прошао је из Скадра преко Плавнице и Подгорице пут Берана. Старога Јерарха старосрбијанског народ је поздрављао на целом путу кроз Црну Гору.

Из Македоније. Јављају из Охрида, да су неки злочинци, потплаћени од бугарских пропагатора убили у Подгорици у сред белога дана неког Абдурамана, који је и као Мухамедовац узимао у заштиту Србе. Сад ови несретници прете, да ће убити и поп-Ставру, сина пок. Стојана Крстића, који је такођер пао, као жртва српског имена, од зликовачке бугарске руке.

ДОПИСИ.

Сомбор, 4. маја. Овде се разне ствари и догађаји развијају, тако, као да је Сомбор каква главна а не провинцијална варош. Па за то је готово штета, што немате одавде редовног дописника, који би вас бар једанпут недељно извештавао о догађајима тим више, што је овде седиште жупаније и што је ово једна од највећих српских општина.

Ако немате ништа против тога г. уредниче, оно ћу вас ја ма и у кратко извештавати одавде, износећи бар главније ствари на јавност, што заслужују да се и изван Сомбора знају, разуме се свагда истинито и верно.

Дакле да почнем.

Као што вам је познато, Шк. Савет је изаслао комисију да спроведе истрагу у овдашњој учит. школи против учитеља певања и музике г. Блажека, који је толико компромитован, да га је управа — која му је иначе врло наклоњена — ипак морала суспендовати. Комисија у лицима г. Ј. Бороте проте ст.-бечејског и дра Секулића подсекретара, приспела је у Сомбор 15. априла и сутра дан одмах одпочела истрагу, која је три дана трајала па на једанпут прекинута тиме, што је г. Борота напрасно отпутовао и не јавивши се ни управи и после тога још није настављена ни довршена, па се то сад разно тумачи. Још је и то јако упадало у очи, што је подсекретар Секулић одсео у приватној кући и то код г. Јустина Коњовића, највећега протектора Блажекова те многи сумњају у непристрасност његову, но тим више се полаже нада на справедљивост правога повереника г. Бороте, који је уједно и члан Школ. Савета.

Ето, у том стадијуму је истрага у учитељској школи.

Најновија и најзнатнија је овде појава оснивање новог српског певачког друштва. Мисао за оснивање новога певачкога друштва покренута је онда, када је председник постојећег певачког друштва др. П. Дракулић, на основу наручене гнусне шпионаже на најбруталнији начин увредио одличнога члана тога друштва и народнога посланика г. Јов. Благојевића, па кад се то могло да догоди таковоме члану, као што је г. Благојевић, и кад се зна да др. Дракулић ни до сад се није држао друштвених статута; то је сасвим оправдана била сумња, да у том друштву следују још горе ствари, да и сваки други као и г. Благојевић може бити изазиван и вређан, а и с тога, што су у последње доба сматрали то друштво као друштво филијале Јустина Коњовића, то није било никакво чудо, што се на једанпут појавила мисао, да се оснује грађанско певачко друштво, које неће и не може бити друштво једне филијале. Мисао за оснивање овакога певачкога друштва наишла је на тако одобравање, да се за 3—4 дана пријавило и уписало у то друштво око 200 чланова. Одмах је изаслан одбор од 5 лица да састави штатуте и поднесе скупштини. Изаслани одбор латио се повереног му посла без оклевања, саставио је штатуте и поднео их скупштини на одобрење. Иста скупштина одржана је у недељу 3. маја после подне у великој дворани гостионице „код Слона“. На скупштину се искупио цвет грађанства овдашњег и то у импозантном броју, што је најсјајнији доказ, колико је одушевљење у грађанству за ову ствар. Председавао је и руководио скупштину др. Јован Вујић а референт је био г. Благојевић. О правилима се водила врло достојанствена расправа и најпосле су правила једногласно без икакве измене усвојена. По том се одмах приступило конституисању, те је за председника изабран г. Јока Стојковић судац, за подпредседника г. Коста Георгијевић, банчин благајник и уредник „Бачванина“, за тајника г. Милан Стојшић професор, за благајника г. Средоје Георгуров трговац а за архивара и привременог ликовођу г. Јов. Лалошевић правник, и одбор од 12 лица међу којима су њих 8 певачи. После овога наступило је право весеље, друштво је остало 2—3 сата на окупу и при чаши пива и вина, чула се многа лепа и одушевљена здравица. Даљи посао око уређења певачкога друштва, да што пре отпочне делати, припада изборном управном одбору.

Но сад, да вам изнесем најновије.

У недељу 3. маја изишао је овде први број новога листа под насловом „Српски Гласник“. Листу је власник и уредник г. Ђура Маширевић а покретачи су Коњовић-Максимовићева фамилија и сама редакција је у кући Јустина Коњовића а главни радници су Дандин Максимовић жупанијски чиновник, Стева Коњовић учитељ и књижевни крадец, Јустинови синови и т. д.

Програм је овога листа као што су и саме личности, које га покрећу, од два лица. Ево за то доказа: г. Ђура Маширевић, пређе гвожђар а сада општински благајник и г. Јустин Коњовић приликом последњег избора посланика за земаљски сабор, гласали су за владиног кандидата а свом снагом својом кортешовали су за Аипоњијевца, тако исто и Дандин Максимовић, а ко је Стева Коњовић, то је већ одавна познато. Да ће лист одиста од два лица бити, доказ је још и то, што одмах у првој речи својој вели, да ће примати у свој лист само „најучтивије и најдостојанственије написано“, а одмах на другој страни сам управо пиљарски грди, и одмах су се свом снагом окомили на г. Благојевића и то ли на основу лажних предпоставака, па кад су чак и за „Голуб“ тај омиљени лист за младеж, за који, за његових 14 година никад нико једне ружне речи не рече, кадри рећи, да сеје отров у млађана срца, е онда мислим, да већ не треба даље ништа говорити. Уз то кад још додам, да за овај лист претходно није изишао никакав позив на претплату, у коме би се још у напред развио му програм, а одмах у првом броју доноси привидне извештаје из неколико места, у којима и не знају да ће овај лист постојати; то је знак, да су ти извештаји измишљени и у самој редакцији написани, те да ће и у будуће измишљотине бити главни задатак овога листа, а и у самом програму никакве одређености нема, то је сасвим природан закључак, да се овај лист покреће чисто у личном интересу Коњовић-Максимовићеве фамилије, да ће бити прапорац „Браников“, у домаћим пак стварима привидно владин а у самој ствари Апоњијев. Треба ли пак таково подузеће потпомагати, нека свако сам суди. Ваља још и то споменути, да су ти исти, што су овај лист покренули, покушали били отети „Бачванина“ на врло недостојан начин, па кад им то није пошло за руком, они се тада латише оснивања овога листа, и тако се ето роди то недоношче, коме је и сама спољашња страна испод сваке критике, јер нит му ваља штампа нит му ваља папир. ==

Вести из народа.

— Пишу нам из **Каменице**, да се је опамо прошле недеље 3. (15.) маја држао збор, па којему су Срби бирачи донели једногласан закључак, да се протестује против т. зв. „јединственога статута.“ Протест су уручили г. Антонију Богдановићу, народном посланику, да га у своје време поднесе саборском одбору. Овоме је збору председавао, уз једногласно одобравање свих бирача, г. Тодор Марић, који је кратким али језгровитим говором казао присутнима какова нам опасност прети од тог злосретног статута. Као перовођа био је изабран Лаза Ранин ратар.

— Пишу нам из **Вуковара**, дне 16. маја: Јуче је био шокачки „св. Иван Непомук“ па су као сваке и ове године римокатолици славили овај дан. Али, на жалост, догодио се синоћ грозан призор. При пуштању ракетла једна место да оде у висину прсне међу остале те наступи ужасна експлозија, тако да је више њих рањених а петоро опасно. Други су поскакали у Дунав. Несрећа се догодила с непажње — али као да је то добро дошло њиховом свештенику, који већ говори да се та несрећа с тога догодила, што је ту био присутан за цело који грешник. Ми мислимо, да би било скрајње време да оваким лудостима шокачки попови не обмањују свет. Или ако збиља и они верују у те лудости, да најпре питају себе сваки себе: а да писам ја тај грешник?

— Пишу нам из **Јозепова**: У прошли уторак ухваћен је код Т. кањишке ћуприје у Тиси један утопљеник човек. Исти је средњег узраста а у млађим годинама. На њему је сасвим чисто и угледно одело, по коме судећи могло би се рећи, е је био трговац са стоком. Како му се на глави више левог уха види јак ударац, а сви шпагови од хаљина камењем напуњени, биће да је несретни човек најпре убијен, па онда у воду бачен. По ношњи могло би се рећи још и то: да је родом Буњевац.

Вести из места и са стране.

Протести против т. зв. јединственог статута. Родољубива српска правосл. црквн. општина у Борчи протестовала је против овог злогласног статута. На другом месту доносимо и протест свесне Срба-

дије у Каменици. Живела дична Србадија! — А шта раде друге наше општине?

Нови митрополит. Њ. В. Цар и Краљ именовао је решењем од 2. маја о г. архимандрита и настојатеља манастира Гомирја **Николу (Петра) Мандића** митрополитом епархије доњо-тузланске (зворничке). Ми се надамо да ће нови митрополит хтети и умети да покаже: да му у истини лежи на срцу напредак народа српскога и будним оком ћемо пратити његово деловање а на прошлост радо ћемо заборавити ако га сад видимо на делу: да је прави пастир народу своме.

Избор пароха. Пишу нам из Старог Футога 4. маја: Данас се Ст. Футог обрукао. Чега никад до сада није било сад ће се догодити Конзисторија ће наметнути Футогу попа. А зашто? Што приликом данас обављеног избора добише: поп Стева Стевановић 30, поп Тоша Поповић 29, а поп Васа Ђупић 19 гласова. — Браћа не могоше се сложити.

Слава. Мартоношка српско-православна црквена општина слави „славу“ св. Николајевског храма сутра 9. маја. Распоред славе врло је леп и обилан, а у вече биће беседа са игранком.

Избор поджупана торонталске жупаније обавио се је дана 4. (16) маја, те је изабрат П. Даниел са 5 гласова већине против Е. Пороскаја.

Није мртав. Добијамо и доносимо ово: У једном пештанском листу („N. F. J.“) била је вест, где стоји да ме је гром убио, баш кад сам код римске цркве прошо и да сам на место остао мртав. Ја сам се зачудио кад су ме моји пријатељи на ту вест пажљивим учинили, јер прво тај дан баш беше дивно вече, а друго што је најглавније, да се ја данас још фала Богу међу живима рачунам, за то молим ову моју белешку уврстите да не би моји пријатељи и познати са стране држали да сам мртав. В. Бечкерек 3. маја Миша Мркшић.

Гледстонов чек. Колико је цењен и поштован Гледстон у Енглеској може се видети по једном догађају, који се ту скоро десио. Гледстон беше купио код неког књижара неколико ирских књига, па му је за њих платио неким чеком од фунте штерлинга (13 фор.) Књижар случајно покаже чек своме суседу, који му одмах понуди за њ 40 динара, па за тим, га је он показао својим пријатељима и они му га откупе за 30 фор. Цена чеку од 13 ф. једнако је скакала и сад га има један одани партизан Гледстонов, који га је платио 100 динара и ни пошто неће да га прода.

Фрање Фортина кафану у Бечу XVII. кварту Hernalser Gürtl 14. препоручујемо нашим земљацима, јер у истој поред добре послуге има и већи број српских новина.

Ископан новац. „Magyar Ujság“-у јављају из Вашанда (županija бихарска) да су тамо румунски ратари изорали из земље један лонац пун златних и сребрних новаца. Ратари су одмах поделили те новце, па су отишли у бирцуз где се пило и веселило. Бирташ је јавио солгабирову, да се у његовој крчми забављају људи, који су хтели да плате са златним и сребрним новцем из год. 1660., но док је поведена истрага био је један део новца раздан, али је ипак пошло за руком да се нешто спасе.

Кинеске жене. На енглески језик преведена је у изводу кинеска књига, која је била написана пре 2000 година и која наређује, како да се кинеске госпе владају. По упуту те књиге кинеска жена дужна је да поштује свог мужа као небо. Ако је његов живот у опасности то је она дужна без и најмањег устезања умрети за њега. Као пример, прича се, како су једном за време страшне глади неколико гладних војника ухватили једног сељака с намером да га поједу. Жена његова, видећи каква му опасност прети, стала је убеђивати војнике овим речима: „мој је муж сувоњав, слаб и не може да буде укусан а погледајте на мене, ја сам пуна, месната а осим тога црномањаста, а веле, да је месо од таких лица укусно“. Гладни војници потпуно су се уверили тим паметним наводима и појели су жену у место мужа. У присуству родитеља својих или мужевљевих кинеској госпођи се забрањује кијати, кашљати или зевати.

ИЗЈАВА.

Поштовано уредништво.

У последњем броју Вашег штованог листа донели сте допис из Руме, у ком међу осталим и о мојој кандидатури за загребачки сабор говорите. Умољавам Вас најљудније да изволите у будућем броју с моје стране уврстити изјаву: да ја у опште, дакле нити у Руми, кандидирати немислим, да мени ни са које стране кандидатура понуђена није, и да ја дакле такову нити примио нисам. Цео дакле садржај тога дописа у колико се горњег предмета тиче, нестоји.

Примите Господине уредниче израз мог особитог поштовања.

У Вуковару, 4. (16.) маја 1892.

Др. А. Пеичић.

Трговина.

Нови Сад, 7. маја. Време је још увек кишовито и тек нам по мало иза облака сијне сунце. Од силних киша многа је водурина по њивама и ливадама, а то ће много да шкоди храни. — Хрђаво време па је и саобраћај са нашом вароши врло отештан услед тога, рад на нашим пијацама у великом је застоју, а храна нарочито се слабо довози. — Цене данас бележимо овако: Пшеница 8 ф. 60 н. Кукуруз 4 ф. 60 н. Јечам 5 ф. 20 н. Зоб 5 ф. Наполица 7 ф. 50 н. Све од 100 килограма

Са поврћем се пак живо тргује, који производ налази обилате прође и на страним пијацама. Услед силног разнашања, ми Новосађани врло скупо плаћамо поврће. Цене су данас ове:

Лукац 6 ф. 50 н.
Кромпир 3 ф.
Пасуљ бели 6 ф. 50 н.
Пасуљ жути 7 фор. 50 н
Купус кисели 10—12 ф.
Све од 100 килограма.

На осталим пијацама рад је у великом застоју, а цене су старе.

Теоци 8—20 ф. од ком.
Јагњци 4—12 ф. од пара.
Свињи дебели 40—41 ф.
Свињи млади 38—40 ф.
Маст 48 фор.
Сланина 50 фор.
Све од 100 килограма.

*

Беч, 5. маја. (Оригиналан извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Г. Остојић.) На данашњи вашар дотерано је 3195 комада назимади и 4838 ком. угојених свиња. Рад је био живахан, а цене су бележене:

Прима роба 42½—43 нов.
Средња „ 41 н.
Лагана „ 38—40 н.
Назимад „ 40—44 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 44 ф.
„ „ масти 49 ф. све од 100 кгр.

Осигурање свиња. Будући се при одашиљању свиња често велике штете догађају, то је горе означена фирма побуђена се нашла, да све транспорте на њу атресоване осигура код **„Диселдорфшког општег друштва за осигуравање, т. ј. код главног заступства истог друштва за Аустрију у Бечу.**

*

Будимпешта 7. маја. Пшеница је данас умерено нуђена, паромлини држаху се повучено. — Промет је изнашао 10.000 м. ц. са непромењеном ценом. — Продавало се: Пшеница разне каквоће 8 фор. 25 н. до 9 ф. 30 н. Закључивано је: Пшеница за мај-јуни 8 ф. 59 н., за јесен 8 ф. 10 н. Кукуруз за мај-јуни 4 ф. 86 н., за јули август 4 ф. 99 нов. Зоб за мај-јуни 5 ф. 38 н., за јесен 5 ф. 40 н. Репица за август-септембар 12 фор.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи.
од 7. маја.

Дукати — — — — — — — —	5·64
Наполеондори — — — — — —	9·43
Немачка марка — — — — — —	58·60
Лондон — — — — — — — —	119·75

Новије вести.

Берлин. Како јавља „Berl. Tagblatt“ изагнан је издавалац „Allg. Reichskorr.“ Веселицки због тога, што је растуривао разне вести о стању здравља султанова. Веселицки познат је и у Аустро-Угарској, јер је у Херцеговини правио разне сметње, па је и оданде морао да избегне. Прича се, да је био устројио филиале у Варшави, Москви и Будимпешти.

Келн. Јављају из Петрограда, да ће царица по свој прилици остати дуже времена у Данској ради лечења, пошто је њезин нервозитет порастао.

Лондон. У једној париској депеши „Дели Њус“-у јавља се, да је казао посланик Моренхајм, да посета руског цара у Берлину не мења ништа у политичним приликама, шта више да је основана на програму, који је утаначен приликом кронштатске посете адмирала Жерве-а, јер је та посета имала сврху, да се осигура европски мир. Та посета доказује, да цар није био према никоме непријатељски расположен кад је званично одобрио француско руски споразум.

Париз. „Тан“ пише, да у Италији немају право, кад мисле да се Французи узрујавају због талијанских прилика. Француска има чисту савест и осећај своје снаге, па мирно гледа на све, што се око ње догађа. — Парламенту је поднешен предлог, да се удовици гостионичара Вериададе годишња пензија од 1200 франака а његовој кћери 800 франака.

Београд У уторник, као на годишњицу изгона краљице Наталије, хтели су њезине присталице да приреде парастос за погинуле. Полиција је забранила парастос и одстранила прилепљене плакате.

Њу-Јорк. Како јавља Њујоршки „Хералд“ из Маракаиба, усташи су заузели варош Боливар. Њихов вођа Ђин запосео је варош, коју је ђенерал Родил опет освојио. Родил је осудио шесторицу часника на смрт ради непокорности, но приликом, кад је војска изишла на неко војничко извиђење, побунила се, убила је Родила, па се носећи пред собом натакнуту на сабљи главу Родилову — вратила у варош, коју су међутим усташи опет заузели.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 7. маја у 3 сахата после подне.)

Будимпешта. У заступничкој кући сабора јавља председник, да породица покојнога Клапке жели, да се обави укоп у петак, чему ће се задовољити и сабор тај дан неће имати седницу. Етвеш предлаже, да сабор изјави у записнику, да Клапку сматра мртвацем народним, да се укоп обави на трошак земље, да се до после укопа не држе седнице сабора и да му се на земаљски трошак подигне споменик а да се к укопу командује једно почасно оделење домобранства. Министар председник изјављује, да се овај предлог не слаже са пређашњим закључком сабора и да влада не треба никакве упуте, пошто она врши дужност према своме уверењу. Командовање домобранства к укопу не може кућа закључити. Он одбија приговор, да се према покојнику нема пијетета и предлаже, да се преко предлога пређе на дневни ред. Гроф Апоњи предлаже поименично гласање. После бурних призора прешло се на гласање. Чланови већине, који су гласали за предлог Етвешов беху одушевљено поздрављени, дочим је Јокају и Тиси, који су гласали против предлога, опозиција иронично довикнула: „Hoch!“ Јокај је довикнуо опозицији сав узрујан: „Ви сте комедијаши!“ На послетку закључен је прелаз на дневни ред са 241 против 83 гласа.

ОГЛАСИ.

ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКО-ГВОЖЂАРСКУ и мешовиту трговину требам једнога млађег помоћника који је осим српског и немачком језику вичан.

ПАЈЕ АРСЕНИЋА СИН,
238 1—2 **у Илоку.**

Шпецерајска и мешовита трговина
М. МИРКОВОГ
У ЗЕМУНУ
потребује једног помоћника скоро изученог.
237 1—1

ПРОДАЈА РАДЊЕ.

Смрћу мога брата ИГЊАТА на **продају је или на предају ЈЕДНА** од ниже означених радња, на име:

I. Шпецерајска и деликатеса трговина, у Земуну на пијаци на добром месту.

II. Мешовита, односно мануфактурна, шпецерајска, брашнарска, нирнбершка и галантеријска и то повећа трговина, налазећа се у предграђу Земуна (Фрањином долу).

Ближи услови могу се сазнати код

Павла Д. Јовановића у Земуну
239 2—2 мануфактуриста код „Лабуда“.

ЛОКОМОБИЛ
од Рустон Проктора, 12 коња снаге продаје се, због повећања млина, из слободне руке. Упитати ваља у администрацији „Заставе.“
224 3—3

ТРАЖИ СЕ
ГОСТИОНИЧАР.
ЧИТАОНИЦА У ИРИГУ, потребује за своју гостионицу доброг и вештог угоститеља, који може то место одма наступити, нека се обрати на
240 2—2 **ОДБОР ЧИТАОНИЦЕ.**

САЛОН
ЖЕНСКИХ ШЕШИРА
најновији бечки и париски модели, крагнова и мантила за госпође, прашни огртача (Damen-Staubmäntl) од глорија свиле и листера алпака, сунцобрана женски и мушки, помодне и курентне мануфактурне робе, мушких летњих одела за господу, децу и дечаке, велики избор најфинијих штофова и камгарна за мушка одела која израђујем у сопственој радионици по најновијим фазонама, за салонска и фрак одела. Уведен је ванредни начин елегантне израде. Цене врло умерене.
За многобројну посоту умољава
ПАНТЕ СПАИЋА СИН
219 4—12 у Митровици.

ЗА СВОЈУ ГВОЖЂАРСКУ
ТРГОВИНУ
потребујем једног млађег помоћника.
КОСТА ТЕОДОРОВИЋ
232 2—3 **у Винковци.**

МАРИЈАЦЕЛСКЕ КАПЉИЦЕ
које су од врло великог уплива против болова у стомаку, у опште признате су као кућевни лек.
Лече: **против неимаања апетита, слабости стомака, подригивања, затвора, киселине у стомаку, ватре у стомаку, сувкшног пљувања, жутице, муке и повраћања, грчева и завијања у стомаку.**
Код напоменутих болести **Маријацељске капљице** су од врло велике помоћи, а изврсност њихова приповната је од дугог времена што и стотинама сведоџби потврђују. — Једно стакоце с упутством стаје 40 новч., а веће 70 новч.
Главно стовариште за Аустро-Угарску налази се код:
Török Joszef gyogyszertára
Budapest, Kiralyi utcza 12 sz.
Нарочито се уповорује на заштитну марку и потпис. Само оне капљице треба узимати, које на завитку имају прилепљену зелену врпцу са потписом зготовљача (C. Brady) и ове речи: „Да су праве сведочим.“
У Новоме Саду добија се код: Г. Плавшића апот. П. Георгијевића, апот. У Петровцу: Ференци Истван апотекар. 9 18—43

ПОЗИВ!
на п. н. родитеље, старатеље, пречасно свештенство, гг. учитеље, званичнике и т. д.
СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА
ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ, ДЕЧАКЕ И ДЕЦУ
НАЈВЕЋЕ БЕЧКЕ ТВОРНИЦЕ ОДРЕЂЕНО ЗА БАЧКУ И СРЕМ
налази се у Н. Саду на главној пијаци (до ћошка дунавске улице).
ОВО ЈЕ У СВЕТУ ПРИПОЗНАТА ВЕЛИКО-ИНДУСТРИЈСКА ФИРМА
М. НАЈМАН
ЧЛАН ЕВРОПСКЕ МОДЕРНЕ АКАДЕМИЈЕ У ДРАЖЂАНИМА

Одликована за добру израду, најбољи квалитет робе, ванредан крој и за јефтине цене на многим светским и индустријским изложбама.

239 **Творница је у Бечу VI. Mariahilferstrasse 35.** 1—10
а филијале се налазе: у Загребу, Араду, Београду, Осеку, Фијуми, Вел. Бечкереку, Целовцу, Љубљани, Лондону, Новоме Саду, Нишу, Паризу, Панчеву, Софији, Сарајеву, Темишвару, Тријесту и Задру.
За удобност мојих п. н. муштерија, наместио сам на стовариштy врло велики избор поша, рубља за господу и дечаке од јефтивог и најфинијег квалитета.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.